

УДК 007:304:070(477.82)

Наталія Шульська – кандидат філологічних наук,
старший викладач кафедри соціальних комунікацій Інституту філології та журналістики
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Помилконебезпечні морфологічні явища в мові українських ЗМІ

У статті представлено науковий опис аномативів, уживаних у друкованій пресі та інтернет-виданнях регіонального та всеукраїнського значення. Проведено моніторинг зафіксованих помилок за їхніми функціональними різновидами. Указано на основні помилконебезпечні місця на рівні морфології у журналістських текстах. Фактаж для аналізу було дібрано шляхом суцільного мовного обстеження усіх випусків друкованих видань та інтернет-сайтів. Поява морфологічних аномативів засвідчує недостатню увагу медіапрацівників до культури професійного мовлення, а також указує на нефахове редакційне опрацювання представлених читацькій аудиторії матеріалів.

Ключові слова: помилка, аноматив, редакційні норми, морфологія, журналістський текст, ЗМІ.

Постановка наукової проблеми та її значення. Помилконебезпечність на всіх мовних рівнях у журналістських текстах постає сьогодні чи не найважливішою проблемою в контексті якісного представлення електронних і друкованих ЗМІ.

Культура писемного мовлення як регіональних, так і всеукраїнських медіа абсолютно не відповідає чинним лінгвістичним нормам у той час, коли освічений читач потребує не лише якісної інформації, але й її кваліфікованого представлення. Якщо газетні тексти ще більш-менш заслуговують на позитивну оцінку щодо їхнього мовного оформлення, то матеріали українських інтернет-видань безсумнівно потребують фахового редакторського втручання, що спричинено, очевидно, надшвидкими темпами підготовки і випуску електронних ЗМІ. Лінгвокартина сучасних інтернет-медіа викликає велике занепокоєння.

Особливо гостро ця проблема торкається дотримання граматичних, зокрема морфологічних норм, що регулюють правильний вибір морфологічних форм слів при формотворенні та словозміні, а також їхнє поєднання. Велику кількість аномативів автори допускають у вживанні частин мови. Зважаючи на це, фіксація й аналіз помилок серед різних частин мови в медійній комунікації вимагає сьогодні особливої уваги, чим зумовлена актуальність дослідження.

Аналіз досліджень проблеми. Вивчення помилконебезпечних зон на різних мовних рівнях у періодичних українських ЗМІ здійснили Т. Г. Бондаренко, яка розробила конструктивну типологію лінгвоаномативів на матеріалі газет [1–5]; А. О. Капелюшний, у працях якого з'ясовано типологічні особливості журналістських (і мовних, і немовних) помилок [8–10]; Л. В. Боярська, яка провела дослідження помилок у газеті «Урядовий кур'єр» [6] та інші. Морфологічним аномативам у журналістській писемній комунікації окремі наукові розвідки присвятили Т. Г. Бондаренко, зауваживши про морфологічні помилки у мові друкованих ЗМІ [4]; М. Зубков, який звернув увагу на специфіку відмінкових закінчень [7]; І. О. Мариненко, що охарактеризувала пунктуаційні та граматичні ненормативні утворення на сторінках журналу «Український тиждень» [11], а також граматичні помилки в текстах сучасної політичної реклами [12]. Граматичні аномативні явища сучасної української мови в ЗМІ вивчали Л. М. Мітрохіна, М. С. Разумейко [13].

Мета дослідження – здійснити науковий опис морфологічних помилок, уживаних у друкованій пресі та інтернет-виданнях, провести моніторинг зафіксованих аномативів, виявити найтипівіші з них і вказати на основні помилконебезпечні місця на рівні морфології у журналістських текстах.

Матеріалом представленої розвідки слугували журналістські тексти друкованих газет та інтернет-видань регіонального і всеукраїнського значення («Волинь-регіон», «Під прицілом», «ВолиньPost», «Порадник жіночий», «День», інтернет-порталів «ТСН.ua», «Muzoff.com.ua» та ін.). Фактаж було дібрано шляхом суцільного мовного обстеження зазначених випусків видань та інтернет-сайтів.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Поряд із такими важливими питаннями культури мови, як оволодіння правилами орфографії, лексикології,

велике значення має також вивчення і правильне використання засобів вираження думки залежно від мети і змісту висловлювання, що їх регулюють граматичні норми мови.

Граматичні норми сучасної української літературної мови поділено на морфологічні (регулюють правильний вибір морфологічних форм слів при формотворенні та словозміні, а також їхнє поєднання) і синтаксичні (визначають нормативну побудову словосполучень і речень).

Морфологічні помилки – це «такі ненормативні утворення, що не відповідають формальному вираженню хоча б однієї з граматичних категорій роду, числа, відмінка, ступеня порівняння, особи, часу, способу, стану, виду» [4, с. 8]. Більшість дослідників зауважує, що кількість морфологічних помилок на сторінках друкованих ЗМІ та в інтернет-виданнях не перевищує середнього інтервалу помилкобезпечності.

Усе ж поява такого різновиду аномативів засвідчує недостатню увагу медіапрацівників до культури професійного мовлення, а також указує на нефахове редакційне опрацювання представлених читацькій аудиторії матеріалів.

Найбільша кількість морфологічних помилок пов'язана із використанням лексико-граматичних категорій іменника. Поширеним помилкобезпечним місцем є оформлення відповідних відмінкових форм. Найбільше аномативних утворень у межах класу іменника зафіксовано при вживанні флексій -у (-ю) / -а (-я) у формах родового відмінка однини іменників чоловічого роду II відміни: Наприклад: *Відтепер, при економному використанні енергоносіїв, облік яких ведеться лічильниками, житлова субсидія призначається зі зниження відсотку платежу* («Волинь-регіон», 26.11.11, 3); *У колишніх приміщеннях уже облаштовано 10 квартир, залишається оформлення документів, а також впорядкування двору, спорудження дитячого майданчику* («Волинь-регіон», 14.01.12, 6); *Усім опонентами невідкладного запровадження ринку земель в Україні я також нагадав би, що прийняття відповідного законопроекта – це не примха і не бажання якоїсь однієї владної інституції* («Волинь-регіон», 03.0.11, 2); *Недостача білку в організмі у дитинстві може негативно вплинути на його подальший розвиток* («Волинь-регіон», 18.02.12, 8); *Розповсюдження вірусу відбувається швидкими темпами* («Волинь-регіон», 03.12.11, 8); *Серед передбачених документів обов'язковою є копія паспорту* («Волинь-регіон», 11.02.12, 2); *Переможців конкурсу запросили в офіс партії для вручення цінного подарунку* («Волинь-регіон», 07.04.12, 4); *З телевізійного екрану від опозиції ми чуємо заклики до об'єднання, але, насправді, це фальш* («Волинь-регіон», 29.09.12, 6); *Збільшення надходжень від екологічного податку та податку на прибуток дозволить збільшити доходи бюджету Луцька* («ВолиньPost», 15.04.14).

Журналісти часто порушують норми при відмінюванні омонімічної лексеми *термін*. Коли йдеться не про час виконання чогось, а про певне поняття, слово, то родовий відмінок повинен мати флексію -а, а не -у, як у контексті *Іноді про значення терміну можна зрозуміти за змістом, викладеним у реченні* («Волинь-регіон», 01.09.12, 8).

Значні труднощі і, як наслідок, систематичні відхилення від граматичних норм пов'язані з уживанням журналістами правильних відмінкових форм іменників, що входять до складу кількісно-субстантивних сполучень. Нормативно числівники два, три, чотири (у тому числі в складних формах), вступаючи у граматичні зв'язки з іменниками, потребують від них форми називного відмінка множини. Натомість у багатьох текстах українських журналістів правильна форма систематично замінюється на родовий відмінок однини, очевидно, під впливом російської граматики, де цей компонент використовується послідовно і закріплений нормою: *Два керівника комітетів постійно на зв'язку з населенням районів* («Волинь-регіон», 12.11.11, 5); *Для хорошого самопочуття необхідно випивати щодня два літра води* («Волинь-регіон», 10.12.11, 4); *Швидкість вітру у цей день становила двадцять три метра за секунду* («Волинь-регіон», 08.09.12, 4); *Приймають отриману рідину три рази на добу по три столові ложки* («Волинь-регіон», 12.11.11, 8); *За два тижня обсяги продажу російських товарів в Україні впали на 40 %* (ТСН.ua, 26.03.14); *Підвищити врожайність овочів, яких вирощують на Херсонщині, можна у 1,5-2 рази* (Muzoff.com.ua, 11.12.13).

Порушено норму поєднання іменників із зазначеними числівниками і в таких реченнях: *Підвищено також граничний вік перебування на державній службі до 60 років для жінок і 62 років – для чоловіків* («Волинь-регіон», 08.10.11, 2); *Якщо допомога малозабезпеченим, сім'ям з дітьми-*

інвалідами у 2009 році по Волині становила 558 мільйонів гривень, то у 2011 році вже 962 мільйонів, а в цьому році буде 993 мільйонів гривень («Волинь-регіон», 31.03.12, 4).

Неодноразово в газетних текстах аномативним є граматичне оформлення давального відмінка однини іменників чоловічого та середнього роду, хоча в більшості нормативних джерел вказано, що на їхнє позначення можна вживати паралельні закінчення *-ові (-еві, -єві) / -у (-ю)*, проте зазначено, що в назвах істот повинні переважати флексії *-ові (-еві, -єві)*, а в назвах неістот здебільшого вживають *-у (-ю)*. У зв'язку з цим вважаємо доцільним змінити відмінкові форми іменників у таких конструкціях: *Сприяття розвитку особистості – нині одне з головних завдань Ковельської МТО «Молоді регіони»* («Волинь-регіон», 31.03.12, 8); *Вони щиро порадили мосму новому статусові* («Волинь-регіон», 09.07.11, 4); *Завдяки лісові бюджет Старовижівщини поповнився на мільйони* («Волинь-регіон», 15.10.11, 2); *Виконати поставлене завдання доручено заступнику голови Луцької районної ради* («Волинь-регіон», 03.03.12, 6); *Дирекція школи, учні вдячні спонсору свята за дарунки – оргтехніку та призи до конкурсів* («Волинь-регіон», 06.10.12, 6).

Використання неправильних відмінкових форм іменників, що засвідчують помилкову родову диференціацію апелювативів, виявлено в реченнях: *Успішно використовують цей засіб при різних захворювання шкіри, наприклад, екзема, фурункулозі, лишай* («Волинь-регіон», 07.04.12, 8) (давальный відмінок іменника чоловічого роду потребує флексії *-ю – лишаяю*); *Наприклад, він охоче надає допомогу в проведенні на селі різного роду заходів, благоустрої тощо* («Волинь-регіон», 03.12.11, 4) (родовий відмінок іменника чоловічого роду вимагає флексії *-ю – благоустрою*); *Як програма «Власний дім» цього річ нею скористалися близько 40 родин у сільській місцевості* («Волинь-регіон», 12.11.11, 3) (у контексті необхідно використовувати форму не називного відмінка, а орудного – *програмою*)

Виявлено також приклади порушення граматичної норми іменника при оформленні кличного відмінка в конструкціях зі звертаннями: *До речі, Володимир Юрійович, про ФАПи ...* («Волинь-регіон», 14.01.12, 6); *Останні тут же підняли свої хори для виконання «візитної картки» композитора Ігоря Шамо, пісні «Києві мій»* («День», 04.06.14). Українська мова належить до тих слов'янських мов, які для граматичного оформлення звертання зберегли кличний відмінок із прадавніх часів, тоді як інші (російська, словацька та ін.) втратили його. Отже, вживання називного відмінка замість кличного при звертанні є аномативним. Непоодинокі журналісти допускають помилки у відмінюванні чоловічих і жіночих прізвищ, як у конструкції: *Мало шансів зберегти свою посаду і у губернатора Закарпаття Валерія Лунченко* («ВолиньPost», 10.05.14).

Одиничні аномативні форми характеризують також особливості творення родового відмінка множини: *Молодих солдат направляють на службу за кордон* («Волинь-регіон», 21.01.12, 6); місцевого відмінка множини: *По всіх районах пройдуть мітинги на підтримку законопроекту* («Волинь-регіон», 17.11.11, 4); в оформленні відмінків складних іменників: *Переможцями в естафетах стала сім'я Костюків з міста Володимир – Волинського* («Волинь-регіон», 07.04.12, 6). Засвідчено порушення норм і у вживанні відмінкового закінчення іменників жіночого роду на зразок діалектних флексій: *На Івано-Франківщині діє єдиний в Україні клуб самотніх жінок та матерей* («Порадник жіночий», № 4 (74), 8); *Багато статтів написано про цю подію* («День», 25.09.14, 6).

Інокли в іменниках фактично відсутнє необхідне відмінкове закінчення: *Самопоміч запропонувала кандидатуру міністра аграрної політики і продовольства – Олексій Павленко* («День», 02.12.14, 8); *Я повністю присвячу себе соціальний захист людей* («ВолиньPost», 15.04.14); *Переконаний, що пропозиція оформити в Конституції офіційний статус російської мови є непродуманим, шкідливим і загрожує територіальній цілісності України* («ВолиньPost», 11.04.14).

На противагу відмінку, рід є класифікувальною категорією іменника як частини мови, а тому не може довільно змінюватися. Уживання іменників української мови в невластивому їм роді становить відступ від морфологічних норм: *У тому, що одна літра молока в тиждень зміцнює дитячий організм, переконалися в Харкові* («Волинь-регіон», 29.09.12, 8); *Вирішення цього питання – наша головна біль* («Волинь-регіон», 12.05.12, 8); *Могутнє торнадо пройшлося містом* («Порадник жіночий», № 4 (74), 39). Недоцільно з погляду українського правопису послуговуватися відмінковою формою незмінюваного іншомовного іменника, яка поки не кодифікована орфографічними нормами: *«Плем'я» – не лише успіх українського кіна* («День», 12.11.14, 3).

Непоодиноким засвідчено вживання анормативних одиниць і на рівні інших частин мови. Так, у межах лексико-граматичного класу числівників виявлено помилки у відмінкових формах складних числівників – назв десятків: *Люди з такою хворобою живуть навіть до шестидесяти років* («Волинь-регіон», 17.02.12, 8); *Від п'ятидесяти до шестидесяти відсотків населення України потерпає від хвороб шлунково-кишкового тракту* («День», 04.06.14, 6); *На виставці були представлені твори восьмидесятників* («Волинь-регіон», 11.12.11, 6).

Засвідчено відхилення від норми у вживанні складних слів із числівниково-іменниковими основами: *Учора відбувся четвертий раунд трьохсторонніх переговорів щодо постачання російського газу в Україну* («День», 03.06.14); *У перший день свого перебування у Варшаві у рамках чотирьохденного європейського турне президент США Барак Обама заявив про намір Вашингтону виділити додатково 1 млрд доларів для зміцнення військ США у Східній Європі* («День», 04.06.14, 3); *Ще менше вірять, здається, у реальність дво-, три- відсоткових кредитів на житло* («Волинь-регіон», 31.03.12, 4);

Виявлені у класі прикметника анормативи часто представлені утвореннями, що репрезентують помилкове функціонування форм ступенів порівняння. Відомо, що прикметники в українській мові можуть мати вищий і найвищий ступені порівняння, кожен із яких уживають у простій або складеній формах. Порушенням норми виступає поєднання обох форм ступенювання: *Зв'язок нашої партії з народом стає більш прозорішим* («Волинь-регіон», 09.10.12, 4) (нормативний варіант – *більш прозорим або прозорішим*); *Більш складніша ситуація склалася у Камінь-Каширському районі* (правильно – *більш складна*) («Під прицілом», 06.03.14).

Засвідчений в аналізованих ЗМІ тип помилок пов'язаний найчастіше з утворенням найвищого ступеня. Це вживання слова *самий* в аналітичних формах замість нормативних *найбільш*, *що-*, *як-найбільш*: *Однак, як сказав мені один ветеран, співчуття і увага для них сьогодні – саме головне* («Волинь-регіон», 03.03.12, 3); *Британські дослідники повідомляють, що самий брудний предмет в офісі далеко не санвузол і, навіть, не холодильник* («Волинь-регіон», 07.04.12, 8); *Здоров'я у Бога ми просимо щоднини на довгі щасливі роки для самої рідної в світі людини* («Гомін», 07.09.14, 6); *«Фонд Ігоря Палиці – Новий Луцьк» відзначив самих кращих студентів училища культури іменними стипендіями* («Під прицілом», 15.05.14).

Такі конструкції є кальками з російської мови, сприймаються як елемент просторіччя в усному суржиковому мовленні. На сторінках преси вони неприпустимі. Як анормативні кваліфікуємо також форми ступенів порівняння прикметників типу: *Однією з найактивніших учасниць концерту була представниця «Молодих регіонів»* («Волинь-регіон», 14.04.12, 8); *Ця країна пропонує трохи спрощений візовий режим* («Волинь-регіон», 07.08.11, 4).

У досліджуваних журналістських текстах простежено вживання форм вищого ступеня порівняння прикметників замість найвищого: *Кращий засіб боротьби з холодами – гарячий чай* («Волинь-регіон», 28.01.12, 8); *Кращих було відзначено грошовими преміями* («Волинь-регіон», 29.10.11, 4) та ін. Спорадично трапляються фольклорно-розмовні нестягнені форми прикметників: *Це чудо Господнє* («Порадник жіночий», № 2 (72), 3).

Виявлено також відхилення від морфологічних норм у межах лексико-граматичного класу займенників: *Саме завдяки ньому було надіслано детальні рекомендації та розрахунки щодо формування та затвердження генеральних планів забудови* («Волинь-регіон», 26.05.12, 3); *Саме завдяки ньому, країна вийшла на новий рівень* («Fakty.ictv.ua», 09.10.14); *Ми зобов'язані усім цим Бутинцю Василю Степановичу, який неодноразово надавав спонсорську допомогу команді гандболістів* («Волинь-регіон», 28.01.12, 6).

У писемній журналістській комунікації часто функціонують ненормативні форми класу дієслів. Частотною є помилка, пов'язана з утворенням наказового способу за допомогою дієслівної частки *давай / давайте*: *Тому давайте разом розбудовувати нашу державу* («Волинь-регіон», 29.09.12, 4); *Давай свою бесіду я розпочну з екскурсу в минуле* («Волинь-регіон», 07.04.13, 3); *«Свою частину держава зробила. Давайте зробимо все, що залежить від нас», – зазначив Олександр Башкаленко* («Волинь-регіон», 26.05.12, 3). Анормативи такого типу сформовані під впливом аналогії російської мови.

Українські журналісти допускають також морфологічні помилки в системі дієслівних категорій виду: *Все найякісніше купляйте у супермаркеті цієї продуктивної ланки* («Волинь-регіон»,

07.04.12, 4), категорії особи: *Хотять виділити кошти на створення необхідних умов для діяльності центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги* («Волинь-регіон», 18.02.12, 4). Виявлено фонемний аноматив у вживанні особової форми дієслова: *Крикнеш – посажу до в'язниці* («Порадник жіночий», № 2 (72), 13). Невмотивовано використано дієслівну форму із постфіксом у конструкції: *Одна з кандидатів у президенти України Наталія Королевська знялася своєю кандидатуру з майбутніх виборів* («ВолиньPost», 12.04.14).

Порівняно рідше представлено аномативи в системі прислівників. Вони переважно пов'язані із творенням вищого ступеня порівняння: *Більш вдаліше цю проблему було вирішено на зібранні «Молодих регіонів»* («Волинь-регіон», 11.08.12, 4). Виявлено також помилкове вживання прислівникової форми замість нормативної прикметникової: *На зовнішніх фронтах наша ситуація стала краще* («День», 02.12.14, 5).

Помилки на рівні службових частин мови не належать до групи морфологічних аномативів, оскільки службовим словам не властиві граматичні категорії, порушення яких могло б спричинити появу морфологічних ненормативних явищ.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Отже, серед морфологічних аномативів досліджуваних видань найбільшу частотність мають помилки в оформленні відмінків іменника. Помилконебезпечним місцем виступає також узгодження числівника з іменником.

Непоодинокі трапляються відхилення від морфологічних норм у творенні класу прикметників, дієслів, прислівників. Перспективними в цьому напрямку дослідження можуть бути окремі комплексні студії над порушеннями норм уживання кожної з частин мови, а також виявлення помилок у представленні особливих форм дієслова – дієприслівника та дієприкметника.

Література

1. Бондаренко Т. До проблеми граматичних помилок у писемній формі комунікації / Т. Бондаренко // Граматичні категорії української мови: тези Всеукраїн. наук. конф. – Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2000. – С. 18–20.
2. Бондаренко Т. До проблеми феномена помилки / Т. Бондаренко // Вісник Черкаського університету. Педагогічні науки. – Черкаси: ЧДУ, 2001. – Вип. 23. – С. 10–13.
3. Бондаренко Т. Критерії виявлення мовних помилок під час редагування журналістських матеріалів / Т. Бондаренко // Наукові записки Інституту журналістики. – К.: Ін-т журналістики КНУ ім. Т. Шевченка, 2002. – Т. 8. – С. 112–117.
4. Бондаренко Т. Морфологічні помилки у мові друкованих ЗМІ / Т. Бондаренко // Філологічні студії: наук. часопис. – Луцьк, 2002. – № 1. – С. 4–12.
5. Бондаренко Т. Типологія мовних помилок та їх усунення під час редагування журналістських матеріалів: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.08 / Т. Бондаренко. – К.: Ін-т журналістики КНУ ім. Т. Шевченка, 2003. – 18 с.
6. Боярська Л. Мовні помилки на сторінках ЗМІ (дослідження-моніторинг) [Електронний ресурс] / Л. Боярська. – Режим доступу: http://journalib.univ.kiev.ua/Movni_pom_na_st_zmi.pdf.
7. Зубков М. Проблема одного відмінкового закінчення / М. Зубков // Стиль і текст: наук. зб. / за ред. В. Різуна. – К., 2009. – Вип. 10. – С. 33–40.
8. Капелюшний А. Стилістика й редагування: практ. словник-довідн. журналіста / А. Капелюшний. – Львів: ПАІС, 2002. – 576 с.
9. Капелюшний А. Стилістика. Редагування журналістських текстів: навч. посіб. / А. Капелюшний. – Львів: ПАІС, 2003. – 542 с.
10. Капелюшний А. Типологія журналістських помилок / А. Капелюшний. – Львів: ПАІС, 2000. – 68 с.
11. Мариненко І. Види граматичних і пунктуаційних помилок на сторінках журналу «Український тиждень» / І. Мариненко // Стиль і текст: наук. зб. / за ред. В. Різуна. – К., 2011. – Вип. 12. – С. 104–114.
12. Мариненко І. Граматичні аномативи в текстах сучасної політичної реклами / І. Мариненко // Стиль і текст: наук. зб. / за ред. В. Різуна. – 2013. – Вип. 14. – С. 81–92.
13. Мітрохіна Л. Аномативні явища сучасної української мови в ЗМІ (на рівні граматики) / Л. Мітрохіна, М. Разумейко // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. – Серия «Филология. Социальные коммуникации». – 2011. – Т. 24 (63). – № 2. – С. 438–442.

References

1. Bondarenko T. Do problemy gramatychnykh pomylok u pysemniy formi komunikacii / T. Bondarenko // Gramatychni katehorii ukrainskoyi movy : tezy Vseukrainskoyi naukovoyi konferencii. – Vinnycya : VDPU im. M. Kociubynskoho, 2000. – S. 18–20.
2. Bondarenko T. Do problemy fenomena pomylyky / T. Bondarenko // Visnyk Cherkaskoho universytetu. Pedahohichni nauki. – Cherkasy : CHDU, 2001. – Vyp. 23 – S. 10–13.
3. Bondarenko T. Kryteriyi vyivlenniamovnykh pomtlok pid chas redahuvannya gurnalistskykh materialiv / T. Bondarenko // Naukovi zapysky Instytutu gurnalistyky. – K. : Instytutu gurnalistyky KNU im. T. Shevchenka, 2002. – T. 8. – S. 112–117.
4. Bondarenko T. Morfolohichni pomylyky u movi drukovanykh ZMI / T. Bondarenko // Filolohichni studii : nauk. chasopys. – Lutsk, 2002. – № 1. – S. 4–12
5. Bondarenko T. Typolohiya movnykh pomylok ta ikh usunennya pid chas redahuvannya gurnalistskykh materialiv : avtoref. dys. ... kand. filol. nauk : 10.01.08 / T. Bondarenko. – K. : Instytut gurnalistyky KNU im. T. Shevchenka, 2003. – 18 c.
6. Boyarska L. Movni pomylyky na storinkakh ZMI (doslidzennya-monitorynh) [Elektronnij resurs] / L. Boyarska. – Rezhim dostupu : http://journalib.univ.kiev.ua/Movni_pom_na_st_zmi.pdf.
7. Zubkov M. Problema odnogo vidminkovoho zakinchennya / M. Zubkov // Styl i tekst : nauk. zb. / za red. V. Rizuna. – K., 2009. – Vyp. 10. – S. 33–40.
8. Kapeliushnyi A. Stylistyka i redahuvannya : praktychni slovnyk-dovidnyk gurnalista / A. Kapeliushnyi. – Lviv : PAIS, 2002. – 576 s.
9. Kapeliushnyi A. Stylistyka. Redahuvannya gurnalistskykh tekstiv : navch. posib. / A. Kapeliushnyi. – Lviv : PAIS, 2003. – 542 s.
10. Kapeliushnyi A. Typolohiya gurnalistskykh pomylok / A. Kapeliushnyi. – Lviv : PAIS, 2000. – 68 s.
11. Marynenko I. Vydy hramatychnykh i punktuaciynykh pomylok na storinkakh gurnalu «Ukrainskiy tygden» / I. Marynenko // Styl tekst : nauk. zb. / za red. V. Rizuna. – K., 2011. – Vyp. 12. – S. 104–114.
12. Marynenko I. Hramatychni anormatyvy v tekstakh suchasnoyi politychnoyi reklamy / I. Marynenko // Styl tekst : nauk. zb. / za red. V. Rizuna. – K., 2011. – Vyp. 14. – S. 81–92
13. Mitrokhyna L. Anormatyvni yavyscha suchasnoyi ukrainskoyi movy v ZMI (na rivni hramatyky) / L. Mitrokhyna, M. Razumeiko // Uchenyie zapysky Tavrycheskokho nacionalnogo universyteta im. V. I. Vernadskoho. – Seriya «Filolohiya. Sotsyalnye komunikazhii». – 2011. – T. 24 (63). – № 2. – С. 438–442.

Шульская Н. Н. Ложные морфологические явления в языке украинских СМИ. В статье представлено научное описание аномативов, употребляемых в печатной прессе и интернет-изданиях регионального и всеукраинского значения. Проведен мониторинг зафиксированных ошибок по их функциональным разновидностям. Указано на основные аномативные места на уровне морфологии в журналистских текстах. Фактаж для анализа было отобрано путем сплошного языкового обследования всех выпусков печатных изданий и интернет-сайтов. Появление морфологических ошибок свидетельствует о недостаточном внимании медиарботников к культуре профессиональной речи, а также указывает на непрофессиональную редакционную обработку представленных читательской аудитории материалов. Установлено, что среди морфологических отклонений наибольшую частотность имеют ошибки в оформлении падежей существительного. Ложным местом выступает также согласование числительного с существительным. Зафиксировано несогласованность с морфологическими нормами при создании класса прилагательных, глаголов, наречий.

Ключевые слова: ошибка, аноматив, редакционные нормы, морфология, журналистский текст, СМИ.

Shulska N. N. False Morphological Phenomena in the Ukrainian Language Media. The article presents the scientific description anormative, used in the print media and Internet publications of regional and Ukrainian values. Monitoring of recorded errors on their functional species. Indicated on the main false place at the level of morphology in journalistic texts. Factual material for analysis were selected by solid linguistic survey of all printed publications and Internet sites. The emergence of morphological anormatives indicates a lack of attention to the culture media professional speech and editorial points to unprofessional handling materials submitted readership. It was found that among the greatest frequency of morphological abnormalities have errors in registration of cases of the noun. False place serves as the harmonization of the numeral with the noun. Fixed inconsistency with morphological rules when creating a class of adjectives, verbs, adverbs.

Keywords: error, anormative, editorial standards, morphology, journalistic text, media.

Адреса для листування: nat_sh@ukr.net